

áldásdús munkásságát mérlegelhetjük. Mert miről van szó? arról, hogy az irodalmat s tegyük hozzá, az irodalom színét-javát a legszélesebb rétegeknek hozzáférhetővé tegyék. Erre több mód kínálkozik s e módok mindegyikét — mily boldog nép — megragadják a németek. Van Lesehalle-Verein, Gemeinnütziger Verein, Patriotische Gesellschaft, ezek mind kölcsönkönyvtárakat, népkönyvtárakat, olvasócsarnokokat állítanak fel. Ez mind társadalmi munkásság; ezt a munkásságot még a községi pénzekből fenntartott városi olvasótermek, könyvtárak is támogatják.

Bármily fontosságot is tulajdonítsunk a közművelődés előmozdításában a népkönyvtárak felállításának, még nagyobb jelentőséggel bír azonban az a tény, hogy a népkönyvtárak a csupán szórakozást, az ismeretek gyarapítását kereső nagy tömeget elvonják ama tudományos nagy közkönyvtáraktól, melyeknek rendeltetése, hogy az egyes tudományágakkal foglalkozó szakemberek munkásságát mozdítsák elő.

Rendkívül hasznosak és becsesek mind ama tapasztalatok, melyeket külföldi intézmények tanulmányozásával nyerünk, de csak akkor igazán értékesek, ha azokat nem utánozzuk szolgai módon, csak azért, mert «a művelt nyugaton» így vagy úgy van, hanem magunk eszével, sajátos viszonyainknak megfelelően módosítva alkalmazzuk. d—n.

Barcza Imre. *Magyarországi kivándorlások irodalma.* (*Bibliographia emigracionis* [sic] *hungaricae*). Különlenyomat a Közgazdasági Szemle 1908. évi július havi füzetéből. Budapest, 1908. Pesti könyvny. r. t. 8. r. 12 l. Ára 1 kor.

Szerző, a ki már több speciális bibliográfiát összeállított s mindig lelkümeretesen igyekezett eleget tenni föladatának, jelen füzetkében egyik szociálpolitikusainkat leginkább érdeklő kérdés, a magyarországi kivándorlás irodalmát állította egybe. Önálló könyvek, különnyomatok s folyóirat cikkek egyaránt helyet találtak ez összeállításban, mely szerző ügyszeretetéről tesz tanúságot. Átlapozgatás közben csupán két hiány ötlött szemünkbe: az egyik súlyosabb természetű: *Hegedűs* Loránt, A «dunántúli kivándorlás» című értekezése, mely 1905-ben jelent meg; a másik egy jelentéktelenebb füzet, mely mint vidéki nyomda terméke könnyen kikerülhetett szerző figyelmét: *Tas* Ferencz, Miként reformáljuk tanügyünket, hogy a kivándorlást megakadályozzuk? Gyoma, 1907. Kner Izidor. 8. r. 15 l. 40 fill. Az ilyen apróbb hiányokat azonban a lajstrom újabb kiadása alkalmával könnyű lesz kiigazítani. —sp—